

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-4352-3/2021. számú ügyben,
rendőrségi panaszeljárás tárgyában
(előzmény ügy: RI-AJBH-44/2020.)

Érintett szerv(ek): * *kerületi Rendőrkapitányság*

2021

Az eljárás megindítása

Panaszos¹ (a továbbiakban: panaszos) 2019. szeptember 11-én nyújtotta be panaszát a korábbi Független Rendészeti Panasztestületnél (a továbbiakban: Testület) a C. Zrt. (a továbbiakban: Zrt.) képviselőjében, a B. város, M. tér *. szám alatt 2019. augusztus 13-án foganatosított rendőri intézkedéssel szemben.

A panaszos beadványában sérelmezte, hogy az ingatlanra való behatolásra vonatkozóan „házkutatási, vagy bármilyen más fajta paranccsal” nem rendelkeztek a rendőrök. A panaszos rögzítette, hogy az intézkedés jogalapját vitatja.

Az Országgyűlés a Kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény, valamint egyes törvényeknek a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvénnyel kapcsolatos módosításáról szóló 2019. évi CIX. törvénnyel az alapvető jogok biztosának hatáskörébe utalta a rendészeti panaszok kivizsgálásának lehetőségét. Ennek megfelelően immár e kifejezetten hatósági eljáráshoz kapcsolódó, azt kiegészítő ombudsmani típusú vizsgálat is az alapvető jogok biztosának feladata.

Tekintettel arra, hogy a beadványban megfogalmazott sérelmek felvetik a panaszos alapvető jogainak sérelmét, továbbá figyelemmel a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. §-ának (1) bekezdésében, valamint az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 18. §-ának (1) bekezdése és III/B. Fejezetében foglalt hatásköri szabályokra, vizsgálatot indítottam.

Az érintett alapvető jogok

- A tisztességes hatósági eljáráshoz, megfelelő ügyintézéshez való jog [Alaptörvény XXIV. cikk]

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye [a továbbiakban: Alaptörvény]
- Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény [a továbbiakban: Ajbt.]
- A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény [a továbbiakban: Rtv.]
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet [a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat]
- A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény [a továbbiakban: Btk.]

¹ Az Ajbt 39/L§ (1) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A tényállás megállapításai

1. A panaszbeadvány

a) A panaszos beadványában előadta, hogy a megjelölt időpontban a * kerületi Rendőrkapitányság három munkatársa behatolt a fent említett ingatlanra, amelyet a biztonsági kameráik felvettek. A képfelvétel a * kerületi Önkormányzatnál folyó birtokháborítási eljárás része. Az ingatlanra való behatolásra vonatkozóan házkutatási, vagy bármilyen más fajta paranccsal nem rendelkeztek a rendőrök. Az ingatlanon bűncselekmény nem történt, amely miatt beléphettek volna. Ezek alapján a panaszos nem érti, mi alapján voltak jogosultak a területre bemenni. A panaszos – területen tartózkodó – alvállalkozóját, illetve a Zrt. egyetlen ott lévő munkatársát Sz. L.-t igazoltatták. A panaszos rögzítette, hogy az intézkedés jogalapját vitatja.

b) A panaszos a felhívásoknak eleget téve csatolta a Zrt. képviselőjére vonatkozó jogosultságot igazoló iratokat (aláírásminta, cégkivonat) és rögzítette, hogy az ügy vonatkozásában a M. Tér * szám alatti ingatlan a Zrt. használatában állt. A 39/100 tulajdoni hányad 5 éves használati jogát (2019. november 6-ig) a Cégbíróság is bejegyezte. A Zrt. engedményezésen keresztül a C. Kft. (Továbbiakban Kft.) hitelezőjének jogutódja.

A panaszos további panaszelemként előadta, hogy a birtokháborításban közreműködő őrző-védő cég munkatársait a rendőrök nem voltak hajlandóak igazoltatni.

Mivel a felhívás ellenére Sz. L. aláírását a panaszos nem csatolta, továbbá tőle származó meghatalmazást sem terjesztett elő, ezért az Sz. L.-re vonatkozó panaszelem kapcsán nem folytatható le a vizsgálat.

2. A rendőrség álláspontja

A panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kértem a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint kértem, hogy küldjék meg az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

Mivel az intézkedés időpontjában nem volt a * kerületben kiküldhető járőr, az intézkedést a * kerületi Rendőrkapitányság (a továbbiakban: Rendőrkapitányság) állományába tartozó rendőrök fogatosították.

a) A Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele a következő információkat tartalmazza:

A parancsnoki kivizsgálás szerint az intézkedés helyszínére három rendőr érkezett, mivel onnan egy bizonyos K. M. bejelentést tett, mely szerint ő egy felszámoló, „az ingatlan felszámolás alatt van, azonban munkások vannak a helyszínen, akik szedik szét az ingatlant, amelyre az adós adott nekik megbízást”.

A jogalap kérdésében a rendőrség rögzítette, hogy a rendőrök a tényállás tisztázása érdekében mentek be az ingatlan területére, ahova a bejelentő által nyertek bebocsátást. Az intézkedést a telephely rendjének tiszteletben tartásával végezték el az Rtv. 40.§-ának megfelelően.

Az intézkedő rendőrök a helyszínen tájékoztódtak, valamint igazoltatás alá vonták a bejelentőt és a telephelyen jelen lévő egyetlen, a volt tulajdonos által megbízott munkást. Az intézkedést azért fogatosították, hogy az Rtv. 29.§ (1) bekezdésének érvényét szerezzék.

Az intézkedő rendőrök egyöntetűen úgy nyilatkoztak, hogy az intézkedés helyszínén nem találkoztak sem őrző-védő személyzettel, sem más személlyel, csupán a jelentésben megjelölt két fővel.

b) Az intézkedésről készült rendőri jelentés szerint 12 óra 53 perckor történő megérkezésüket követően a rendőrök K. M. fogadta és bocsátotta be a területre, akit igazoltattak. A bejelentő elmondta, hogy a telephelyen található összes gépkocsi, illetve a műhelyeket tartalmazó épület is csődeljárás miatt végrehajtás alá került, és őt bízták meg azzal, hogy ennek során az ott található értékekkel szemben a végrehajtás során intézkedjen. Elmondta, hogy a telephelyen az előző tulajdonos által megbízott munkások pakolnak, takarítanak a fényező műhelynél, és szeretné, ha a címen található telephelyen minden csődeljárási végrehajtás által lefoglalt érték megmaradna.

K. M. megmutatta a rendőröknek a végrehajtásról szóló iratot, melyet a rendőrök négy darab fényképfelvételen rögzítettek.

A telephelyen megjelent H. S., akit szintén igazoltattak, és elmondta, hogy az előző tulajdonos által megbízott egyik munkás. Elmondta továbbá, hogy csak pár dolgot pakoltak össze, egyéb munkát nem végeztek.

c) A rendőrök fényképfelvételeken rögzítették a bejelentő által részükre átadott dokumentumot, mely szerint a Sz. Törvényszék végzése alapján a P. Vagyonkezelő Kft. Felszámoló szervezet jelölte ki a Kft. adós gazdálkodó szervezet felszámolási eljárásának lefolytatására. A felszámolás kezdő napja 2014. május 28., a társaság volt vezető tisztségviselője a panaszos. A rendőrök fényképfelvételeken rögzítették továbbá az engedményezési szerződést, mely a B. T. Szövetkezet (Engedményező) és a H. F. Zrt. (Engedményes) között jött létre, ebben K. M. engedményesként szerepel. A dokumentumok tartalmának további ismertetésétől eltekintek, mivel azok a rendőri intézkedés jogszerűsége szempontjából, jelen intézkedés körülményeire tekintettel nem relevánsak.

d) A küldés leírása című dokumentum szerint 2019. augusztus 13-án K. M. bejelentést tett a Budapesti Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: BRFK) ügyeletére, mely szerint a M. tér 5-7. épület tartozékait bontják, akik ezt csinálják, éppen a helyszínen tartózkodnak. A bejelentő elmondta, hogy ő a felszámoló, az ingatlan felszámolás alatt van, és éppen ott vannak a munkások, akik „szedik szét” az ingatlant, amelyre az adós adott megbízást nekik. A bejelentő ezért rendőri intézkedést kért. A kikerülő rendőrök az ott lévő feleket meghallgatták, azok „mindenféle bírósági papírt mutogattak”. „Az egyik takarít, a másik ezt nem nézi jó szemmel.” A rendőrök tájékoztatták a feleket, hogy kizárólag a bírósági szakaszt követően tud eljárni a rendőrség. A felek ezt megértették.

A vizsgálat megállapításai

A panaszos az intézkedés jogalapját sérelmezte, véleménye szerint jogalap hiányában intézkedtek a rendőrök a területen, továbbá sérelmezte, hogy a rendőrök nem voltak hajlandóak igazoltatni a birtokháborításban közreműködő őrző-védő cég munkatársait.

1. A jogalap kérdésében azt értékeltem, hogy a rendőrség indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában intézkedett-e.

A panaszos elmondása szerint az ingatlanra való behatolásra vonatkozóan „házkutatási, vagy bármilyen más fajta paranccsal” nem rendelkeztek a rendőrök. Az ingatlanon bűncselekmény

nem történt, amely miatt beléphetek volna. Ezek alapján a panaszos nem érti, mi alapján voltak jogosultak a területre bemenni.

A rendőrségi iratok egységesen arról számoltak be, hogy arról érkezett bejelentés, hogy a megjelölt épület tartozékait bontják, akik ezt csinálják, éppen a helyszínen tartózkodnak. A bejelentő elmondta, hogy ő a felszámoló, az ingatlan felszámolás alatt van, és éppen ott vannak a munkások, akik „szedik szét” az ingatlant, amelyre az adós adott megbízást nekik. A bejelentő ezért rendőri intézkedést kért.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyon-biztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. A Szolgálati Szabályzat az Rtv. előírásait a következőkkel egészíti ki. A 9. § (1) bekezdése alapján a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki.

Az Rtv. 24. §-a szabályozza a rendőrség segítségnyújtási kötelezettségét. Az (1)-(3) bekezdések szerint „a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni. A magánérdekek védelme e törvény alapján csak akkor tartozik a rendőrség hatáskörébe, ha a törvényes védelem az adott körülmények között más módon nem biztosítható, vagy ha a rendőri segítség nélkül a jog érvényesíthetősége meghiúsulna vagy számottevően megnehezülne. A segítségnyújtás csak halaszthatatlan szolgálati érdekből tagadható meg, közvetlen életveszély esetén csak akkor, ha a segítségnyújtás miatt több ember élete kerülne közvetlen veszélybe.”

A rendőrségi iratok tartalma alapján megállapítható, hogy a bejelentés alapján bűncselekmény elkövetésének gyanúja merült fel. A Btk. 404. § (1) bekezdés a) pontja szerint, aki a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló törvény hatálya alá tartozó gazdálkodó szervezet fizetéképtelenséggel fenyegető helyzete esetén a vagyon vagy annak egy része elrejtésével, eltitkolásával, megrongálásával, megsemmisítésével, használhatatlanná tételével a gazdálkodó szervezet vagyonát ténylegesen vagy színleg csökkenti, és ezzel a hitelező vagy a hitelezők kielégítését részben vagy egészben meghiúsítja, büntetett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A Btk. 404. §-ának (1) bekezdése rendeli büntetni a csőd- és felszámolási eljárások eredményességét akadályozni, illetve meggátolni hivatott ún. vétkes gazdálkodás eseteit. Ezen tipikus esetek közül jelen panaszügy szempontjából kiemelendő a megrongálás, a megsemmisítés, valamint a használhatatlanná tétel. A Btk. Kommentárja szerint megrongálásnak minősül a vagyontárgy állagában beálló olyan változás előidézése, melynek eredményeként a rendeltetésszerű használhatóság csökken vagy megszűnik (tehát a megrongálás fogalmába értendő a mennyiségileg kisebb értéket jelentő kártevés is), megsemmisítésnek minősül a vagyontárgy állagának fizikai megszüntetése, melynek folytán a vagyontárgy az eredeti állapotába már nem állítható vissza, továbbá használhatatlanná tételnek

minősül a rendeltetésszerű használat akadályozása, amely azonban állagsérelmet nem okoz [Karsai Krisztina (szerk.): Nagykomentár a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényhez].

Álláspontom szerint az a körülmény, hogy a bejelentő (aki a bejelentés szerint a felszámoló) felszámolással érintett ingatlan kapcsán a „szedik szét”, kifejezetést használja, mindenképpen olyan cselekményre utal, amely felveti a felszámolás alatt álló dolog a megrongálását, megsemmisítését, illetve a használhatatlanná tételét, ezáltal pedig a Btk. 404. §-ának (1) bekezdése szerinti csődbűncselekmény elkövetésének intézkedés kezdeményezéséhez szükséges gyanúját.

A vonatkozó jogszabályhelyek ismertetését követően leszögezem, hogy valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálom. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis az alapvető jogok biztosa nem veheti át a bűnügyi hatóság szerepét, azonban ha nem végezném el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján azt vizsgáltam, felmerülhetett-e bármely jogellenes cselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztetett.

A fentiek szerint a bejelentés tartalma alapján felmerült a bűncselekmény elkövetésének lehetősége, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztetett a tényállás helyszínén történő tisztázására, így az intézkedés foganatosítása nem sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz, megfelelő ügyintézéshez való alapvető jogát.

2. A következőkben azt értékeltem, hogy a fennálló intézkedési kötelezettségnek az intézkedő rendőrök milyen módon, és mennyiben tettek eleget.

A küldés leírása szerint a kikerülő rendőrök az ott lévő feleket meghallgatták, azok „mindenféle bírósági papírt mutogattak”. „Az egyik takarít, a másik ezt nem nézi jó szemmel.” A rendőrök tájékoztatták a feleket, hogy kizárólag a bírósági szakaszt követően tud eljárni a rendőrség. A felek ezt megértették.

Az Rtv. 15. § (1) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

A rendőrség intézkedési kötelezettségét az Rtv. 13. §-a írja elő, ugyanakkor az idézett jogszabályhely nem tartalmaz további rendelkezést az intézkedés kivitelezésének módjára vonatkozóan.

Az Rtv. 24. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni. A (2) bekezdés szerint a magánérdekek védelme e törvény alapján csak akkor tartozik a rendőrség hatáskörébe, ha a törvényes védelem az adott körülmények között más módon nem biztosítható, vagy ha a rendőri segítség nélkül a jog érvényesíthetősége megghiúsulna vagy számottevően megnehezülne.

Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy az intézkedő rendőrök csupán azokat a cselekményeket végezték el, amelyek annak megállapításához voltak szükségesek, hogy a konkrét ügyben a rendőrség jogosult-e eljárni, tehát nem okoztak a panaszosnak olyan hátrányt, amely nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Mivel a helyszínen tartózkodó személyek által rendelkezésükre bocsátott dokumentumok és az elmondásaik alapján megállapítható volt, hogy az ügy intézkedéskori állása nem tette lehetővé a rendőri

beavatkozást, kizárólag a felek tájékoztatása volt szükséges az adott szituációban. A rendőrök a tájékoztatási kötelezettségüknek eleget tettek, majd ezt követően el is hagyták a helyszínt, nem avatkoztak bele a felek között fennálló jogvitába.

Az intézkedő rendőrök a fennálló intézkedési kötelezettségüknek megfelelő módon tettek eleget, ezáltal nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz, megfelelő ügyintézéshez fűződő alapvető joga.

3. A panaszos további panaszelemként előadta, hogy a birtokháborításban közreműködő őrző-védő cég munkatársait a rendőrök nem voltak hajlandóak igazoltatni.

Az intézkedő rendőrök egyöntetűen úgy nyilatkoztak, hogy az intézkedés helyszínén nem találkoztak sem őrző-védő személyzettel, sem más személlyel, csupán a jelentésben megjelölt két fővel.

Az Rtv. 24.§ (4) bekezdése szerint a rendőrt a jogainak érvényesítése végett bárki felkérheti más személy igazoltatására. Ha az igazoltatást kérő valószínűsíti, hogy az igazoltatáshoz jogos érdeke fűződik, és a személyazonosságát igazolja, a rendőr a kérést teljesíti. Az igazoltatott adatait – a 24/A. § (1) bekezdésében foglaltakat kivéve – a rendőrkapitányság adja ki az igazoltatást kérőnek, ha az adatokhoz fűződő jogosultságát hitelt érdemlően igazolja.

Jelen esetben nem mérlegelhető, hogy az Rtv. 24.§ (4) bekezdése szerinti kérés teljesítésének eleget tettek-e rendőrök, mivel elmondásuk szerint a helyszínen nem tartózkodott senki az általuk igazoltatott személyeken kívül, ezáltal cáfolták, hogy ilyen kéréssel éltek irányukban.

A panaszosi és a rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül, amely ellentmondást a rendelkezésekre álló információk alapján feloldani nem lehet, így a panaszos tisztességes eljáráshoz és megfelelő ügyintézéshez fűződő alapvető jogának vonatkozásában a visszásság fennállásáról/megállapíthatóságáról nem áll módomban állást foglalni.

Budapest, 2021. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos